

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 11 lutego 2021 r.

Pozycja 18

POSTANOWIENIE z dnia 18 sierpnia 2020 r. Sygn. akt Ts 50/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

- 1) art. 77 § 1 i 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070) z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 915 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296) z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 i art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 13 marca 2020 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez radcę prawnego ustanowionego z wyboru, wystąpił z żądaniem na tle następującego stanu faktycznego.

Sąd Rejonowy w T. I Wydział Cywilny (dalej: Sąd Rejonowy) na rozprawie, która odbyła się 16 sierpnia 2019 r. (w sprawie o sygn. akt [...]), oddalił wniosek skarżącego o zobowiązanie dłużnika do złożenia spisu zestawienia wynagrodzenia w sposób opisany we wniosku. Pismem z 19 sierpnia 2019 r. skarżący wniósł o uzasadnienie tego orzeczenia i nadesłanie mu jego odpisu z uzasadnieniem. Postanowieniem z 11 września 2019 r. (sygn. akt jw.) sąd odmówił sporządzenia uzasadnienia. Wskazawszy na art. 356 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.) Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na to, że rozstrzygnięcia zawarte w postanowieniach niekończących postępowania w sprawie, wydanych na posiedzeniach jawnych, wpisuje się do protokołu bez spisywania odrębnej sentencji, jeżeli nie przysługuje na nie zażalenie. Z kolei zgodnie z art. 517 w związku z art. 357 § 1 k.p.c. postanowienia

ogłoszone na posiedzeniu jawnym sąd uzasadnia tylko wtedy, gdy podlegają zaskarżeniu. Na postanowienie dowodowe (tj. wydane w trybie art. 236 k.p.c.) zażalenie nie przysługuje, w związku z tym nie wymaga ono uzasadnienia. Sąd zauważył, że w sprawie, w związku z którą został złożony wniosek, motywy swojej decyzji wyjaśnił ustnie. Skarżący wniósł zażalenie na wyżej wymienione postanowienie, które Sąd Okręgowy w K. IV Wydział Cywilny Odwoławczy oddalił postanowieniem z 3 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]). Orzeczenie to zostało wskazane przez skarżącego jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Doręczone zostało ono skarżącemu wraz z uzasadnieniem 3 marca 2020 r. (w skardze konstytucyjnej błędnie wskazano datę doręczenia tego orzeczenia, tj. 13 maja 2019 r., błędnie także określono datę rozpoczęcia biegu terminu wniesienia skargi, tj. 20 grudnia 2019 r.).

Zarządzeniem z 2 czerwca 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 15 czerwca 2020 r.) sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi przez wykazanie, że zakwestionowane w skardze art. 77 § 1 i § 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001r. Nr 98, poz. 1070; dalej: p.u.s.p.) oraz art. 915 k.p.c. były podstawą postanowienia Sądu Okręgowego z 3 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]), a także przez doręczenie oryginału (albo kopii poświadczonej przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem) tego orzeczenia oraz poprzedzającego go rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego z 11 września 2019 r. (sygn. akt [...]). Skarżący został też zobowiązany do poinformowania Trybunału, czy od postanowienia z 3 lutego 2020 r. został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W piśmie procesowym z 22 czerwca 2020 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia.

Skarżący twierdzi, że zaskarżony przez niego art. 915 k.p.c. narusza przysługujące mu prawo do „rzetelnego rozpoznania sprawy w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz do nadzoru instancyjnego nad postępowaniem przez sąd II instancji”. Zdaniem skarżącego zakwestionowany przepis ustanawia bowiem „niezdefiniowany”, „dowolny”, „niedookreślony” i „blankietowy” tryb postępowania w sprawie o wyjawienie majątku dłużnika. Przepis ten – poza prawem dłużnika do zaskarżenia postanowienia o wyjawienie majątku – nie ustanawia żadnych reguł tego postępowania. Nie wskazuje jakie prawa ma wierzyciel, jaki jest zakres żądań które może kierować, aby rzetelnie ustalić majątek dłużnika. Nie wprowadza także żadnych środków odwoławczych przysługujących wierzycielowi w sytuacji, gdy tak jak w sprawie, w związku z którą została wniesiona analizowana skarga, nie doszło do wyjawienia majątku. Zakwestionowane w skardze art. 77 § 1 i 9 p.u.s.p. naruszają natomiast prawo skarżącego do rozpoznania jego sprawy przez „właściwy sąd”, tj. sąd należycie obsadzony. Przepis ten umożliwia bowiem sprawowanie wymiaru sprawiedliwości osobom nieposiadającym nominacji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia obowiązków sędziego w określonej instancji sądowej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy braki formalne nie zostały usunięte w ustawowym terminie.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być przepis ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane ostateczne orzeczenie o wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącego. W związku

z tym art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK zobowiązuje występującego z tym środkiem prawnym do określenia podstawy prawnej tego orzeczenia, natomiast art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK do wskazania sposobu naruszenia jego wolności i praw.

Skarżący zakwestionował art. 77 § 1 i 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070; dalej: p.u.s.p.).

Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że art. 77 § 1 p.u.s.p. w brzmieniu określonym przez skarżącego w *petitum* skargi konstytucyjnej, tj. w brzmieniu pierwotnym, nie kształtował jego sytuacji prawnej. Należy zauważyć, że od 2001 r. przepis ten był wielokrotnie nowelizowany. Jego obecna treść, mająca związek z ostatecznym orzeczeniem, została nadana przez art. 1 pkt 50 lit. a ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 203, poz. 1192; dalej: ustawa zmieniająca z 2011 r.). Trybunał zauważa także, że § 9 został dodany do art. 77 p.u.s.p. dopiero ustawą zmieniającą z 2011 r., w związku z tym nie mógł być opublikowany w Dzienniku Ustaw wskazanym przez skarżącego.

Trzeba także odnotować, że skarżący, wezwany do wykazania, że art. 77 § 1 i 9 p.u.s.p. opublikowany w Dzienniku Urzędowym z 2001 r., były podstawą prawną postanowienia z 3 lutego 2020 r. ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że w wydaniu tego orzeczenia brał udział sędzia delegowany.

Niezależnie od powyższego Trybunał zwraca uwagę, że zakwestionowane przez skarżącego przepisy dotyczą dwóch różnych trybów delegowania sędziego. Na podstawie art. 77 § 1 p.u.s.p. (i to tylko pkt 1), podmiotem który dokonuje delegacji jest Minister Sprawiedliwości, natomiast w sytuacji przewidzianej w art. 77 § 9 p.u.s.p. delegacji może dokonać prezes sądu apelacyjnego. Biorąc to pod uwagę należy stwierdzić, że § 1 i § 9 zakwestionowanego przepisu nie mogły jednocześnie stanowić podstawy delegowania sędziego sądu rejonowego orzekającego w sprawie skarżącego. Ze względu na zdawkowe wyjaśnienia przedstawione w piśmie stanowiącym odpowiedź na zarządzenie sędziego Trybunału w sprawie usunięcia braków formalnych, należy stwierdzić, że skarżący po pierwsze, nieprawidłowo określił przedmiot skargi, po drugie, nie wyjaśnił w jaki sposób zaskarżone przez niego przepisy naruszają jego prawo do sądu właściwie ukształtowanego.

Analizowana skarga nie spełnia więc podstawowych wymogów wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a dookreślonych w art. 53 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 u.o.t.p.TK.

Skarżący poddał kontroli Trybunału także art. 915 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296; dalej: k.p.c.).

Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że przepis ten nie był podstawą prawną dołączonych do skargi orzeczeń ani w brzmieniu określonym w skardze (tj. w brzmieniu pierwotnym), ani w brzmieniu obowiązującym obecnie.

Zgodnie z obowiązującym art. 915 k.p.c., sąd rozpoznaje wniosek po wezwaniu i wysłuchaniu stron, jeżeli się stawia (§ 1). Wykaz i przyrzeczenie sąd odbierze niezwłocznie. W uzasadnionych wypadkach sąd może wyznaczyć dłużnikowi termin nie dłuższy niż tydzień (§ 2). Na postanowienie sądu w przedmiocie wyjawienia majątku przysługuje zażalenie. Wniesienie zażalenia nie tamuje wykonania postanowienia o wyjawieniu majątku. Sąd może postąpić stosownie do art. 396 (§ 3).

W sprawie, w związku z którą została wniesiona rozpatrywana skarga, przedmiotem zainteresowania sądów nie był wniosek skarżącego o wyjawienie majątku dłużnika. Został on bowiem rozpoznany i oddalony na rozprawie, która odbyła się 16 sierpnia 2019 r. Rozstrzygnięcie to, zgodnie z art. 356 k.p.c. zostało wpisane do protokołu bez spisywania odrębnej sentencji. Postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 3 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]), które skarżący wskazał jako orzeczenie ostateczne dotyczyło natomiast jego wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie odpisu postanowienia Sądu Rejonowego w T. z 16 sierpnia 2019 r. (sygn. akt [...]). Trzeba podkreślić, że postanowienie Sądu Okręgowego oraz poprze-

dzające je postanowienie Sądu Rejonowego w T. z 11 września 2019 r. zostały wydane na podstawie art. 236 k.p.c. Wynika to wprost z treści ich uzasadnień.

Skoro zakwestionowane w skardze przepisy nie były podstawą ostatecznego orzeczenia, to analizowana skarga nie spełnia podstawowej przesłanki wynikającej z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a dookreślonej w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

Powyższe okoliczności są – zgodnie z art. 64 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.